

MJESEČNI MAKROEKONOMSKI INDIKATORI

JUL 2020

KLJUČNE PORUKE

- Veliki privredni pad razvijenih zemalja u drugom kvartalu 2020.
- Pad ekonomske aktivnosti u Crnoj Gori u prvoj polovini godine usljed pandemije Covid-19
- Blagi rast inflacije za šest mjeseci od 0,1%
- Stopa nezaposlenosti na kraju juna 18,1%
- Prihodi budžeta za 6 mjeseci iznosili 747,8 mil.€
- Rast kreditne aktivnosti banaka od 5,1% na godišnjem nivou
- Pad robnog deficita za 16,9% na godišnjem nivou
- Neto priliv SDI za 6 mjeseci porastao za 14,1%

Međunarodno okruženje

U drugom kvartalu 2020, neke od najviše razvijenih svjetskih ekonomija zabilježile su duboke, dvocifrene kontrakcije u realnom autputu u poređenju sa istim periodom prethodne godine, usljed ograničene ekonomske aktivnosti, društvenog zatvaranja i zamrznutih međunarodnih granica. Američka ekonomija je u drugom tromjesečju 2020. zabilježila najveći realni godišnji pad BDP-a ikada od 31,7%¹. Prema preliminarnim podacima, pad ekonomije Eurozone u istom kvartalu iznosio je 15%², pri čemu su najveći pad zabilježile Španija (-22,1%), Francuska (-19%) i Italija (-17,3%). Najveća ekonomija grupacije, Njemačka, je zabilježila realni ekonomski pad od 11,7%.

Realni sektor i inflacija

Kretanja u realnom sektoru u Crnoj Gori u prvoj polovini 2020. uslovljena su ograničenom ekonomskom aktivnošću i mjerama zaštite zdravlja stanovništva usljed pandemije Covid-19. Nakon rasta u prvom kvartalu godine, u drugom kvartalu većina sektora ekonomije bilježi pad aktivnosti. Dolasci i noćenja turista u kolektivnom smještaju su za prvih šest mjeseci niži 78,5%, odnosno 83,3% u odnosu na isti period 2019. Građevinska aktivnost za pola godine takođe bilježi pad, pa je vrijednost izvršenih građevinskih radova u tom periodu bila niža za 6,9% na godišnjem nivou. Industrijska proizvodnja za 6 mjeseci bilježi blagi pad na godišnjem nivou od 0,8%, pri čemu su sektori 'vađenje ruda i kamena' i 'prerađivačka industrija' rasli po stopama od 12,9% i 3,4%, respektivno, dok je proizvodnja električne energije u istom periodu bila niža za 10,2% g-n-g. Promet u uslužnim djelatnostima je za pola godine bio niži 20% g-n-g, pri čemu je promet u trgovini na veliko i na malo, koji ima najveće učešće u pomenutom indeksu, zabilježio pad od 11,8% na godišnjem nivou. Potrošačke cijene su u prosjeku za šest mjeseci bile na sličnom nivou kao i prošle godine, pri čemu je prosječna inflacija zabilježila godišnji rast od svega 0,1%. Najveći doprinos rastu potrošačkih cijena za pomenuti period dale su cijene hrane i bezalkoholnih pića (0,6 p.p), dok je najveći negativni doprinos zabilježen kod cijena prevoza (-0,5 p.p).

Zaposlenost i zarade

Prosječan broj zaposlenih je u prvih šest mjeseci 2020. godine, prema administrativnim podacima, iznosio 178.178 i manji je za 7,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Stopa nezaposlenosti ZZZCG je na kraju juna 2020. iznosila 18,1% i veća je 0,4 p.p na godišnjem nivou. Prosječna neto zarada je u junu 2020. iznosila 527€ i u odnosu na isti mjesec prethodne godine zabilježila rast od 2,1%, dok je na godišnjem nivou porasla za 1,9%.

Fiskalni sektor

Zbog ograničene ekonomske aktivnosti i sprovođenja mjera za zaštitu stanovništva od pandemije koronavirusa, što je

rezultiralo padom planirane naplate prihoda budžeta i preraspodjelu rashoda budžeta, u junu mjesecu usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o budžetu za 2020. godinu. Prihodi budžeta su za prvih šest mjeseci 2020. iznosili 747,8 mil.€, što je za 3,2 mil.€ ili 0,4% više u odnosu na planirane Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu, dok su u odnosu na isti period 2019. prihodi budžeta manji za 76,3 mil.€ ili 9,3%. Izdaci budžeta su za šest mjeseci 2020. iznosili 954,4 mil.€ i u odnosu na planirane manji su za 17,2 mil.€ odnosno 1,8%, dok su u poređenju sa istim periodom 2019. izdaci budžeta veći za 66,4 mil.€ ili 7,5%. U periodu januar - jun 2020, budžetski deficit je iznosio 206,6 mil.€ ili 4,5% BDP-a.

Finansijski sektor

Bankarski sektor karakteriše rast likvidnosti uz ostvareni pozitivni finansijski rezultat od 16,1 mil.€. Kreditna aktivnost banaka je na kraju juna iznosila 3.101 mil.€ i zabilježila rast od 5,1% g-n-g, pri čemu su krediti privrede i stanovništva porasli 6,5% i 7,4%, respektivno. Nekvalitetni krediti su povećani za 15,4% na godišnjem nivou, a njihovo učešće u ukupnim kreditima za 0,5 p.p u istom periodu. Ukupni depoziti su iznosili 3.300,9 mil.€ i porasli su za 1,2% u odnosu na prethodnu godinu. Na kraju juna 2020. najveći udio u ukupnim depozitima su ostvarili depoziti stanovništva sa 37,6%. U junu je u blokadi bilo 18.520 pravnih lica i preduzetnika, što je za 5,1% više na godišnjem nivou. Ukupan dug po osnovu blokade računa je iznosio 684,5 mil.€ i povećan je za 10,2% u odnosu na isti mjesec 2019.

Spoljnotrgovinska razmjena

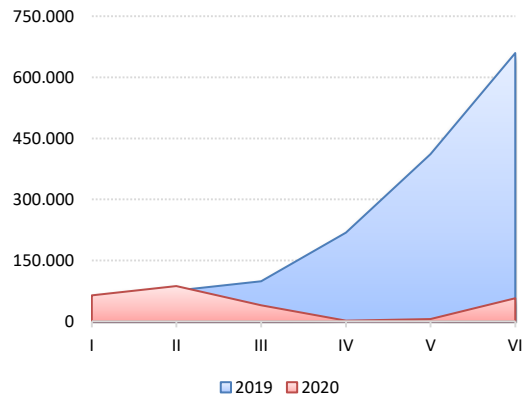
Spoljnotrgovinsku razmjenu u prvoj polovini 2020. karakteriše smanjenje izvoza i uvoza, uzrokovano globalnom stagnacijom prometa roba. Spoljnotrgovinski deficit je smanjen za 16,9%, zbog brže dinamike pada robnog uvoza (16,3%) od izvoza (12,6%). Ukupan izvoz u vrijednosti od 167,9 mil.€. bilježi pad u izvozu električne energije za 9,5 mil.€; raznih gotovih proizvoda 4,6 mil.€; boksita 3,5 mil.€; gvožđa i čelika 3,3 mil.€; pića 1,6 mil.€; i aluminijuma 1,3 mil.€. Ukupan uvoz u iznosu od 1.038,1 mil.€ bilježi pad glavnih uvoznih proizvoda, mašina i transportnih uređaja za 58,3 mil.€; raznih gotovih proizvoda 39,3 mil.€; nafte i naftnih derivata 34,3 mil.€; proizvoda od metala i nemetalnih minerala 21,3 mil.€; gvožđa i čelika 13,7 mil.€; i električne energije 13,2 mil.€.

Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI) u period januar-jun 2020. iznosio je 259,2 mil.€, što je 14,1% više g-n-g. Ukupan priliv SDI iznosio je 378,8 mil.€ (rast od 1,1%) i rezultat je povećanja priliva po osnovu interkompanijskog duga. Struktura ukupnog priliva SDI: vlasnička ulaganja 29,8%, pri čemu investicije u kompanije i banke 18,3% (pad od 58,2%) i ulaganja u nekretnine 11,5% (pad od 45,1%); priliv po osnovu interkompanijskog duga učestvovao je sa 65,4% (108,6% više) i ostalo 4,8%. Ukupan odliv SDI u periodu januar-jun 2020. iznosio je 119,6 mil.€ ili 18,9% manje g-n-g. U strukturi odliva, odliv po osnovu ulaganja rezidenata u inostranstvo učestvovao je sa 10,9%, dok su povlačenja sredstava nerezidenata investiranih u našu zemlju iznosila 89,1%.

¹ <https://www.bea.gov/news/2020/gross-domestic-product-2nd-quarter-2020-second-estimate-corporate-profits-2nd-quarter>

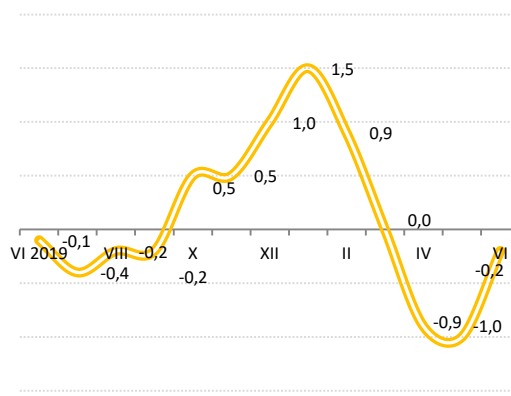
² <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/11156775/2-31072020-BP-EN.pdf/cbe7522c-ebfa-ef08-be60-b1c9d1bd385b>

Grafik 1 Noćenja turista u kolektivnom smještaju

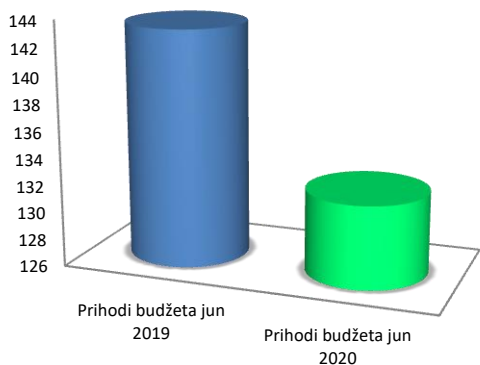
...Veliki pad noćenja od 83,3% za šest mjeseci...

Grafik 2 Inflacija, CPI, godišnja stopa u %

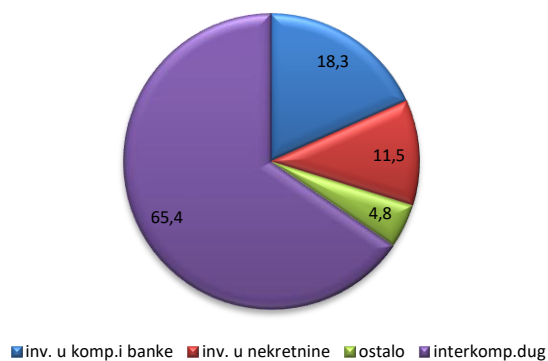
...Blagi rast inflacije za šest mjeseci od 0,1%...

Grafik 3 Prihodi budžeta u mil.€

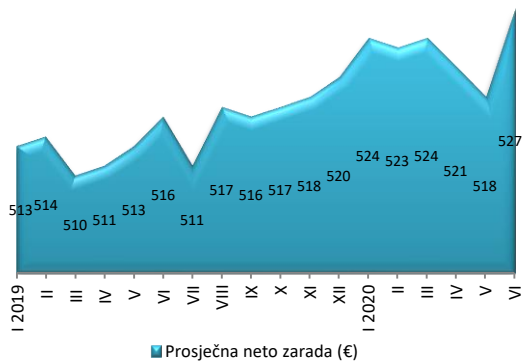
...Pad prihoda u junu 7,9% u odnosu na prošlogodišnje ostvarenje...

Grafik 4 Struktura ukupnog priliva SDI, u %

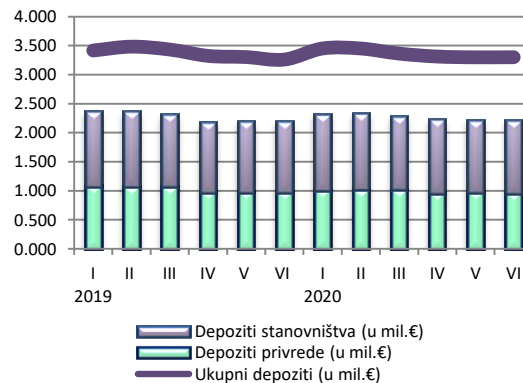
...Godišnji rast interkompanijskog duga u ukupnom prilivu od 108,6%...

Grafik 5 Kretanja na tržištu rada, neto zarada

...Rast prosječne neto zarade od 1,7% na godišnjem nivou...

Grafik 6 Ukupni depoziti, depoziti privredi i domaćinstvima, u mil.€

... Rast ukupnih depozita od 1,2% g-n-g...

Tabela 1 Realni sektor (Izvor: Monstat)

Realni sektor	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	M-n-M	VI 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Turizam																
Dolasci turista	160,395	190,322	220,915	165,205	116,962	55,654	41,387	27,221	43,754	18,925	103	1,658	16,659	904.8	-89.6	-78.5
Noćenja turista	659,629	937,096	1,048,037	680,033	312,975	103,459	75,712	63,811	87,098	39,733	2,053	5,622	56,838	911.0	-91.4	-83.3
Promet u maloprodaji																
Stalne cijene	5.2	5.8	6.5	4.6	5.7	4.9	3.5	3.9	8.1	6.3	-25.9	-19.1	-21.8	7.8	-21.8	-9.4
Tekuće cijene	6.2	6.6	6.4	4.6	6.4	5.6	4.8	5.9	9.4	6.9	-26.2	-20.1	-22.2	8.0	-22.2	-9.2
Industrija																
Industrijska proizvodnja	5.6	5.0	-2.8	-1.8	-6.3	-9.0	10.0	19.1	2.1	17.9	-16.0	-8.5	-21.7	7.6	-21.7	-0.8
Prerađivačka industrija	-2.6	3.3	-4.9	-17.6	-10.1	-36.1	-15.6	18.4	13.0	19.7	-20.2	12.8	-13.4	-11.6	-13.4	3.4
Vađenje rude i kamena	7.5	14.3	15.4	31.1	28.9	16.5	55.6	48.4	14.4	7.3	10.5	9.5	-6.0	-5.0	-6.0	12.9
Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom	19.4	5.2	-4.1	24.2	-10.6	39.5	37.3	14.3	-10.9	18.6	-14.5	-54.5	-37.6	107.0	-37.6	-10.2
Građevinarstvo																
Vrijednost izvršenih građevinskih radova	12.3	31.4			-7			4.6			-15.9			n/p		
Efektivni časovi rada	4.4	12.6			-1.1			7.6			-10.1			n/p		

Tabela 2 Inflacija (Izvor: Monstat)

Inflacija - stope rasta	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	M-n-M	VI 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Indeks potrošačkih cijena	-0.1	-0.4	-0.2	-0.2	0.5	0.5	1.0	1.5	0.9	0.0	-0.9	-1.0	-0.2	0.1	-0.2	0.1
Harmonizovani indeks potrošačkih cijena	-0.1	-0.4	-0.2	0.3	1.2	0.9	1.2	1.1	0.6	-0.2	-1.1	-1.3	-1.0	0.1	-1.0	-0.3
Indeks proizvođačkih cijena	2.9	2.9	2.9	2.8	2.6	2.3	2.3	1.8	1.0	1.1	-1.0	0.3	-0.5	0.5	-0.5	0.4

Tabela 3 Tržište rada (Izvor: Monstat, ZZZCG, Fond PIO)

Tržište rada	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	M-n-M	VI 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Broj zaposlenih, u hilj.	213,488	215,181	210,455	205,650	202,787	203,123	198,566	193,423	189,933	187,251	184,607	181,030	178,178	-1.6	-16.5	-7.7
Broj nezaposlenih	35,292	34,576	34,355	33,675	35,993	37,924	37,616	35,609	35,582	35,515	40,361	42,194	41,890	-0.7	18.7	2.2
Stopa nezaposlenosti (%) ³	15.3	14.9	14.7	14.5	15.1	16.2	16.2	15.4	15.3	15.3	17.4	18.2	18.1	-0.1	2.8	0.4
Prosječna bruto zarada (€)	775	767	776	775	776	778	781	787	785	786	779	773	787	1.8	1.5	1.7
Prosječna neto zarada (€)	516	511	517	516	517	518	520	524	523	524	521	518	527	1.7	2.1	1.9
Prosječna penzija (€)	289	289	288	288	288	288	287	289	289	289	289	289	288	-0.1	-0.1	-0.1

³ Promjene (M-n-M, VI 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.

Tabela 4 Monetarni sektor (Izvor: CBCG)

Monetarni sektor	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	M-n-M	VI 2020- g-n-g
Ukupni krediti (u mil.€)	2,950.3	3,002.6	3,033.7	3,036.0	2,988.2	3,091.4	3,061.7	3,066.4	3,068.8	3,157.9	3,102.8	3,074.8	3,101.0	0.9	5.1
Kreditni privredi (u mil.€)	1,061.2	1,058.3	1,044.7	1,036.1	1,049.6	1,057.5	1,074.6	1,080.5	1,100.1	1,114.8	1,117.4	1,123.2	1,129.7	0.6	6.5
Kreditni domaćinstvima (u mil.€)	1,295.3	1,300.2	1,303.4	1,319.0	1,332.5	1,342.1	1,357.7	1,359.7	1,363.8	1,370.3	1,366.7	1,373.9	1,391.0	1.2	7.4
Kreditni u kašnjenju (u mil.€)	149.7	139.5	150.3	136.5	139.2	139.1	115.3	132.7	142.7	166.4	176.6	160.6	146.5	-8.8	-2.1
Nekvalitetni krediti (u mil.€)	141.4	148.6	144.0	141.8	142.2	142.9	144.6	156.6	157.9	160.6	163.0	162.2	163.2	0.7	15.4
Ukupni depoziti (u mil.€)	3,260.7	3,419.1	3,535.0	3,514.8	3,488.8	3,550.8	3,475.7	3,452.4	3,451.1	3,363.5	3,312.5	3,299.2	3,300.9	0.1	1.2
Depoziti privrede (u mil.€)	0,980.8	1,064.3	1,134.7	1,113.6	1,106.4	1,107.0	1,048.5	1,009.8	1,026.3	1,024.3	0,964.7	0,975.7	0,963.7	-1.2	-1.7
Depoziti stanovništva (u mil.€)	1,215.5	1,253.7	1,289.2	1,299.9	1,305.5	1,314.1	1,316.6	1,299.7	1,295.9	1,249.9	1,260.4	1,237.6	1,242.4	0.4	2.2
Kamatna stopa na kredite ⁴	6.2	6.2	6.2	6.2	6.1	6.1	6.0	6.0	6.0	6.0	6.0	5.9	5.9	0.0	-0.3
Kamatna stopa na depozite	0.5	0.5	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.4	0.0	-0.1
Obavezna rezerva (u mil.€)	245.4	244.2	248.0	258.1	262.8	258.2	260.1	260.2	255.7	256.4	251.7	179.3	179.5	0.1	-26.8

Tabela 5 Eksterni sektor (Izvor: Monstat i CBCG)

Eksterni sektor	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	M-n-M	VI 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Izvoz roba (u mil.€)	36.8	36.5	34.4	37.5	39.6	33.4	42.0	31.2	29.9	27.4	25.7	18.8	34.8	85.1	-5.5	-12.6
Uvoz roba (u mil.€)	235.1	259.5	226.8	223.0	229.2	205.4	216.6	138.8	191.3	205.1	151.4	160.3	191.2	19.2	-18.7	-16.3
Deficit robne razmjene (u mil.€)	-198.3	-223.0	-192.4	-185.5	-189.7	-172.0	-174.6	-107.6	-161.3	-177.7	-125.7	-141.5	-156.4	10.5	-21.1	-16.9
Neto strane direktne investicije (u mil.€)	95.0	14.2	17.9	7.3	23.2	24.9	30.1	42.1	26.1	66.1	46.5	45.3	33.1	-26.9	-65.1	14.1

Tabela 6 Fiskalni sektor

Fiskalni sektor	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	VI 2020/VI plan	VI 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Prihodi budžeta (mil.€)	143.4	174.1	174.1	165.9	156.6	147.3	243.1	94.3	119.9	161.2	124.9	115.3	132.1	2.2	-7.9	-9.3
Izdaci budžeta (mil.€)	144.3	179.4	159.6	149.4	179.3	197.2	275.8	128.4	145.2	178.1	171.0	159.6	172.0	-9.1	19.3	7.5
Suficit/Deficit budžeta (u mil.€)	-0.9	-5.3	14.4	16.5	-22.7	-49.9	-32.7	-34.1	-25.3	-16.9	-46.1	-44.3	-39.9	n/p	4546.1	223.1
Suficit/Deficit budžeta (% BDP-a)	0.0	-0.1	0.3	0.3	-0.5	-1.0	-0.7	-0.7	-0.5	-0.4	-1.0	-1.0	-0.9	n/p	n/p	n/p

Tabela 7 Međunarodno okruženje

Međunarodno okruženje	VI 2019	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I 2020	II	III	IV	V	VI	M-n-M	VI 2020 - g-n-g	2020/2019 g-n-g
Brent crude oil (USD/barel)	62.96	64.21	59.51	62.62	59.70	62.66	67.31	63.65	55.66	32.01	18.38	29.38	40.27	37.1	-36.0	-39.6
Aluminijum (USD/T)	1756.0	1797.0	1740.7	1753.5	1726.0	1774.8	1771.4	1773.1	1688.1	1610.9	1459.9	1466.4	1568.6	7.0	-10.7	-12.8
Euribor (12 mjeseci)	-0.22	-0.30	-0.38	-0.33	-0.28	-0.27	-0.25	-0.29	-0.33	-0.17	-0.11	-0.10	-0.23	-0.1	0.0	-0.1
Inflacija u Eurozoni ⁵	1.3	1.0	1.0	0.8	0.7	1.0	1.3	1.4	1.2	0.7	0.3	0.1	0.3	0.2	-1.0	-0.8
Nezaposlenost u Eurozoni	7.5	7.6	7.5	7.5	7.4	7.4	7.3	7.4	7.2	7.2	7.5	7.7	7.8	0.1	0.3	-0.2

⁴ Promjene (M-n-M i VI 2020 g-n-g) prikazane u p.p.

⁵ Promjene (M-n-M, VI 2020 g-n-g i 2020/2019 g-n-g) prikazane u p.p.